

DANMARKS IDRÆTS-FORBUND
Olympisk komite

OFFENTLIG
STØTTE TIL IDRÆTS-
AKTIVITETER

Danmarks Idræts-Forbund gør det nemmere for dig

Danmarks Idræts-Forbund har udarbejdet denne vejledning for at gøre det nemmere for de lokale idrætsforeninger at få et overblik over, hvad loven og de seneste ændringer betyder for dem. Vejledningen er udformet som en generel beskrivelse og gennemgang af lovens bestemmelser.

Den enkelte kommune fastsætter selv sine lokale tilskudsbestemmelser, og vi skal derfor gøre opmærksom på, at den enkelte forening selv skal henvende sig til fritidskonsulenten i hjemstedskommunen for at forhøre sig om de konkrete lokale bestemmelser.

Ifølge folkeoplysningsloven har børn og unge under 25 år krav på at få offentlig støtte til at dyrke deres fritidsinteresser. Tidligere blev loven, der omhandlede fritidsaktiviteter, kaldt "Fritidsloven", men den blev i 1991 afløst af "Lov om Støtte til Folkeoplysning".

Denne lov er løbende blevet revideret, med den seneste gennemgribende ændring i 2000 og hedder nu "Lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven)". De væsentligste ændringer ved lovrevisionen er, at man har indført en formålsbeskrivelse og er vendt tilbage til det tidligere foreningsbegreb.

Efterfølgende er loven blevet ændret i 2002, hvor man fjernede den kommunale forpligtelse til at afsætte midler til en "start- og udviklingspulje", og senest er det fra 1. januar 2004 blevet frivilligt for de enkelte kommuner at nedsætte et folkeoplysningsudvalg. Hvis kommunalbestyrelsen ikke ønsker at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, kan man beslutte, at opgaverne i stedet varetages af kommunalbestyrelsen.

Det er nu - i endnu højere grad end før - op til de enkelte kommuner og kommunernes folkeoplysningsudvalg at bestemme hvor mange penge, der skal bruges på området, og hvordan de skal fordeles.

Ud over regler for tilskud til fritidsaktiviteter for børn og unge, indeholder loven også regler for tilskud til undervisning for voksne.

HVAD SIGER LOVEN?

Vejledning om
folkeoplysnings-
loven og offentlig
støtte til børn og
unge

Principperne i Folkeoplysningsloven

Folkeoplysningsloven fastlægger grundlaget for de frivillige foreningers rettigheder til offentlige lokaler og tilskud. Loven sikrer som udgangspunkt foreningernes rettigheder, men stiller til gengæld også nogle krav til virksomhedens indhold.

Det er folkeoplysningsudvalget, som afgør, om en forening opfylder betingelserne for at opnå tilskud efter loven. Det sker ud fra en generel vurdering af vedtægterne, udvalgets lokalkendskab m.v., ligesom kommunalbestyrelsen kan beslutte, at foreningen skal indsende en årlig beretning, hvori foreningens folkeoplysende virksomhed beskrives.

Med respekt for foreningernes forskellige holdninger sikrer loven offentlige tilskud m.v. til virksomhed, der bygger på fællesskab med baggrund i den enkelte forenings idégrundlag.

Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er, med udgangspunkt i aktiviteten og i det forpligtende fællesskab, at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Folkeoplysning kan defineres som fritidsaktiviteter i frivillige foreninger med medlemsindflydelse, aktivt medlemskab og et forpligtende fællesskab. Det er samtidig de begreber, som adskiller den frivillige forening fra den kommercielle forening, hvortil der ikke ydes offentlige tilskud.

Hvem har ret til tilskud til lokaler og aktiviteter?

Kort fortalt har alle foreninger, der tilbyder fritidsaktiviteter for børn og unge under 25 år, ret til at få tilskud til lokaler og aktiviteter fra kommunen.

Loven opstiller dog nogle helt faste betingelser. Blandt andet må ingen have kommercielle interesser i foreningen, alle indtægter skal gå til foreningsaktiviteterne, medlemmerne skal være med til at vælge ledelsen, der skal være medlemsdemokrati, afholdes generalforsamling etc.

Herudover kan kommunen stille yderligere betingelser på nogle områder, f.eks. vedrørende foreningens tilknytning til kommunen, og der kan lægges et loft over tilskuddet til lokaler.

Loven fastslår, at folkeoplysende foreningsarbejde rummer idræt samt idébestemt og samfundsengagerende børne- og ungdomsarbejde, hvortil der er knyttet deltagerbetaling.

Alle foreninger for børn og unge under Danmarks Idræts-Forbund falder således inden for lovens område og er i lovens forstand en tilskudsberettiget forening, uanset om aktiviteten drejer sig om sport og motion - eller måske noget helt andet.

Retten til aktivitetstilskud

Foreningerne har ret til at få tilskud fra kommunen til aktiviteter for de medlemmer, der er under 25 år, og som bor i kommunen. Det er op til den enkelte kommune at fastsætte regler for, hvordan tilskuddet skal beregnes, og det er også op til den enkelte kommune at afgøre, om foreningen kan få tilskud til medlemmer over 25 år eller medlemmer, som bor uden for kommunen.

Kommunen kan beslutte, at størrelsen af tilskuddet sættes i forhold til kontingentet. Hos kommunen kan I få oplyst, hvordan tilskuddet beregnes. I det samlede tilskud kan f.eks. indgå:

- Tilskud pr. medlem
- Tilskud pr. aktivitetstime
- Tilskud til udstyr og materialer
- Tilskud til ledere
- Tilskud til leder- og instruktøruddannelse
- Transporttilskud
- Stævnetilskud
- Lejrtilskud
- Tilskud til udviklingsarbejde
- Tilskud til nye initiativer

Tidligere var kommunerne forpligtet til at afsætte midler til en særlig start- og udviklingspulje til nye initiativer og enkeltstående aktiviteter eller til tværgående aktiviteter, hvor flere foreninger går sammen om at skabe nye former for fritidstilbud til børn og unge. Denne forpligtelse er nu væk, men kommunerne kan i stedet afsætte midler i den generelle tilskudsordning.

Foreninger har ret til at få anvist og benytte egnede ledige lokaler, haller, udendørsanlæg m.v., der ejes af kommunen, amtet eller staten. Det kan f.eks. være ledige lokaler eller anlæg i forbindelse med idrætshaller, biblioteker, udstillingshaller, skoler, amtets sygehuse, amts-gymnasier, højere læreanstalter, universiteter, kulturcentre eller kaserner.

Loven siger, at de offentlige lokaler og udendørsanlæg i princippet skal stilles gratis til rådighed med tilhørende faciliteter og fornødent udstyr for foreningerne. Der skal ikke betales for lys, varme og rengøring, men kommunen har dog lov til at opkræve et gebyr, hvis det er fastsat af kommunalbestyrelsens folkeoplysningsudvalg.

Det er ikke en betingelse for at kunne låne offentlige lokaler, at man i øvrigt modtager tilskud til foreningens aktiviteter. En forening, der udelukkende har medlemmer over 25 år, har således også ret til vederlagsfri anvist af lokaler.

Hvis kommunen ikke kan anvise egnede offentlige lokaler til foreningen, har man i princippet ret til at få et tilskud fra kommunen, der dækker mindst 65% af lejen eller driftsudgifterne.

Udgifterne skal dog stå i rimelig forhold til aktiviteten og antallet af deltagere, der benytter lokalet eller hallen. Kommunen har lov til at nedsætte tilskuddet til lokaler i forhold til det antal deltagere, der er over 25 år. Der sker dog ingen nedsættelse for ledere og instruktører over 25 år.

I den forbindelse skal I være opmærksomme på, at lokaletilskuddet skal beregnes på baggrund af den faktiske deltagersammensætning i aktiviteten, altså hvor mange af de medlemmer, der er i lokalet, er over og under 25 år. Mange kommuner bruger fejlagtigt medlemssammensætningen, altså fordelingen af alle foreningens medlemmer over og under 25 år, som udgangspunkt for beregningen. Det betyder i praksis, at foreningen kan risikere, at lokaletilskuddet reduceres på grund af passive medlemmer eller andre voksne over 25 år, der ikke benytter lokalerne.

Tilskudsloft og undtagelser

Kommunerne har lov til at lægge loft over tilskuddene til lokaler, så beløbet kommer til at dække mindre end 65% af udgifterne. Det glæder blandt andet, hvis der er tale om leje eller driftsudgifter, der overstiger "hvad der er normalt".

Kommunen har også mulighed for at nægte at give lokaletilskud til nye lejemål, hvis man i stedet kan anvise egnede offentlige lokaler. Kommunen kan også afvise at yde lokaletilskud til udvidelser af eksisterende lejemål.

Så et godt råd er: Spørg altid kommunen først, hvis I har planer om at opføre, indrette eller leje private lokaler eller haller til fritidsaktiviteter for børn og unge.

Foreningens ansvar over for kommunen

Foreningens bestyrelse er ansvarlig over for kommunen for de penge, lokaler og øvrige faciliteter, der stilles til rådighed. Kommunen har ret til at forlange at se regnskaber for anvendelsen af de kommunale tilskud, og kommunen kan endvidere forlange dokumentation for de aktiviteter, der foregår i foreningen.

Hvis de tildelte tilskud ikke anvendes efter hensigten, eller ikke svarer til de faktiske aktiviteter, kan kommunen kræve tilskuddene tilbagebetalt. Hvis det drejer sig om en forening, der modtager store tilskud fra kommunen, kan kommunen forlange et regnskab for anvendelse af tilskuddet, som er revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Hvem bestemmer hvordan lokalerne og tilskuddene fordeles?

Det er kommunalbestyrelsens folkeoplysningsudvalg i den enkelte kommune, der administrerer folkeoplysningsloven og fastlægger de nærmere regler for, hvordan de offentlige lokaler og de penge, der er afsat til støtte, fordeles blandt foreningerne i kommunen.

Folkeoplysningsudvalget skal bestå af mindst syv medlemmer, som repræsenterer både kommunalbestyrelsen og brugerne. Et flertal af medlemmerne vælges blandt de opstillede kandidater for foreningerne og oplysningsforbundene i kommunen. Kommunalbestyrelsens repræsentanter udgør et mindretal i udvalget.

Efter den seneste lovrevision fra den 1. januar 2004 kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke skal nedsættes et folkeoplysningsudvalg, men at udvalgets opgaver i stedet varetages af kommunalbestyrelsen eller fagudvalget. Kommunen kan i stedet nedsætte et rådgivende brugerudvalg, som kan komme med indstillinger til fagudvalget, men et sådant udvalg kan ikke få kompetence til at træffe beslutninger.

Hvor kan man få mere at vide, før man søger tilskud?

Hos kommunen - typisk hos fritidskonsulenten - kan I få oplyst hvilke regler, der gælder i jeres kommune. I kan også få oplysninger om ansøgningsfrister m.v. og eventuelt få et forhåndstilsgn om, hvor meget jeres forening kan forvente at få i tilskud til lokaler og aktiviteter.

Spørg eventuelt også om der findes en folder med information om kommunens tilskudssatser og den prioritering, som folkeoplysningsudvalget har vedtaget.

Hvis I vil studere folkeoplysningsloven nærmere, kan I se den hos kommunen eller på Undervisningsministeriets hjemmeside, www.uvm.dk. I kan også låne den på biblioteket eller få boghandleren til at skaffe den.

I mange kommuner findes der et idrætssamvirke, hvor I kan hente gode råd og oplysninger. I kan også kontakte jeres breddekonsulenter i specialforbundene. Endelig kan I søge informationer på kommunens hjemmeside.

Få råd og vejledning hos Danmarks Idræts-Forbund

Hvis I ønsker yderligere information eller har spørgsmål til vejledningen, er I velkomne til at kontakte Danmarks Idræts-Forbund. I kan også stille spørgsmål til brevkassen "Spørg DIF" på vores hjemmeside www.dif.dk

DANMARKS IDRÆTS-FORBUND
Olympisk komite

Idrættens Hus · Brøndby Stadion 20 · 2605 Brøndby
Telefon 4326 2626 · www.dif.dk